

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра ЕТС та ЕМ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	Нормативно-правова база енерговикористання
Рівень вищої освіти, галузь знань, спеціальність	Рівень вищої освіти: другий (магістерський) Галузь знань: 14 «Електрична інженерія» Спеціальність: 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»
Викладач	Катерина ПЕТРОВА, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри ЕТС та ЕМ
Контактний тел.	+38(066) 612-73-41
E-mail:	kateflash27@gmail.com
Обсяг та ознаки дисципліни	Вибіркова дисципліна професійної підготовки, змістових модулів – 6. Форма контролю: залік. Загальна кількість кредитів – 4, годин – 120, у т.ч. лекції – 32 годин, практичні заняття – 16 годин, самостійна робота – 72 годин. Формат: очний (offline / face to face) / дистанційний (online). Мова викладання: українська. Рік викладання – 2024.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відео конференцій Zoom, через електронну пошту, Viber, Telegram за домовленістю.
Пререквізити	Особливі вимоги відсутні

1. Мета і завдання дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Нормативно-правова база енерговикористання» є формування теоретичних знань та практичних навичок у здобувачів вищої освіти щодо питань нормативно-правового регулювання у сфері електро- та теплоенергетики, енергоощадження, використання альтернативних джерел енергії та ядерної енергетики; нормативно-правових питань інвестиційної діяльності в енергетиці.

Завдання вивчення дисципліни:

- формування компетентностей, важливих для особистісного розвитку фахівців та їхньої конкуренто-спроможності на сучасному ринку праці;
- засвоєння теоретичних знань щодо питань нормативно-правового регулювання у сфері електро- та теплоенергетики, енергоощадження, використання альтернативних джерел енергії та ядерної енергетики; нормативно-правових питань інвестиційної діяльності в енергетиці;
- ознайомлення з прогресивними методами та засобами забезпечення зацікавленості підприємств, організацій та споживачів в енергоощадженні, впровадженні енергоощадних технологій, впровадженні енергоефективного обладнання, закріплення відповідальності юридичних й фізичних осіб у сфері енерговикористання та енергоощадження;
- набуття практичних навичок ведення та розроблення нормативно-правової документації (облік використання паливно–енергетичних ресурсів, складання сертифікату енергетичної ефективності будівлі тощо).

2. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати: зміст нормативно–правових актів, законів у сфері електро- та теплоенергетики та енергоощадження; методи забезпечення використання паливно–енергетичних ресурсів для виробничих потреб підприємств з різними формами власності у відповідності з нормативно–правовою документацією; принципи функціонування ринку електричної енергії України, обов'язки та відповідальність енергопостачальників й споживачів; особливості використання альтернативних джерел енергії; нормативно-правові засади інвестиційної діяльності в енергетиці.

вміти: оцінювати енергетичні потреби технологічних процесів промислових та інших видів підприємств всіх форм власності; розраховувати й вести облік витрат паливно–енергетичних ресурсів у відповідності з нормами їх використання, а також заповнювати відповідні форми статистичної звітності, діючі в галузі енергетики; складати енергетичний паспорт/сертифікат будівлі; планувати комплекс заходів з ефективного використання паливно–енергетичних ресурсів та переорієнтації окремих виробництв й технологічних процесів на використання альтернативних енергоефективних джерел енергії.

набути соціальних навичок (soft-skills): підтримувати ділову комунікацію на професійному та соціальному рівні з використанням інформаційних та комунікаційних технологій, ефективно пояснювати і презентувати матеріал, уміння працювати в команді, підтримувати ділову комунікацію у професійній та науковій сферах; сформувати небайдуже ставлення до участі у громадських суспільних заходах, спрямованих на підвищення рівня енергоефективності та енергоощадного ставлення до енергоресурсів.

Пререквізити

Ефективність засвоєння змісту дисципліни «**Нормативно-правова база енерговикористання**» значно підвищиться, якщо здобувач попередньо опанував чи вивчає паралельно матеріал наступних дисциплін: "Енергозберігаючі режими в системах розподілу та споживання електричної енергії", "Енергетичний менеджмент та аудит", "Ефективне використання електроенергії в системах енергоспоживання", "Сучасний енергетичний ринок та керування енергоспоживанням".

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

Під час організації освітнього процесу в Центральнотехнічному національному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу; Положення про організацію вивчення вибіркових навчальних дисциплін та формування індивідуального навчального плану ЗВО; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Нормативно-правові питання електроенергетики

Тема 1. Державна політика в електроенергетиці та її принципи. Право власності в електроенергетиці. Охорона об'єктів електроенергетики.

Тема 2. Права, обов'язки, відповідальність енергопостачальників та споживачів енергії. Відповідальність за порушення законодавства про електроенергетику.

Змістовий модуль 2. Нормативно-правові питання теплопостачання

Тема 3. Державна політика у сфері теплопостачання

Тема 4. Державне управління у сфері теплопостачання. Державне регулювання діяльності у сфері теплопостачання

Тема 5. Права та обов'язки сторін у договорі теплопостачання.

Тема 6. Технічні та економічні вимоги до котелень, їх класифікація. Обсяг та зміст проектної документації.

Змістовий модуль 3. Нормативно-правові питання енергоощадження

Тема 7. Мета законодавства про енергоощадження. Впровадження економічного механізму енергоощадження. Енергетичне обстеження підприємства. Правова основа діяльності енергоаудиторів.

Тема 8. Державна експертиза з енергоощадження. Відповідальність за порушення законодавства про енергоощадження.

Змістовий модуль 4. Нормативно-правові питання використання альтернативних джерел енергії

Тема 9. Державне управління та регулювання у сфері альтернативних

джерел енергії.

Тема 10. Особливості використання альтернативних джерел енергії.

Змістовий модуль 5. Дозвільна діяльність у сфері використання ядерної енергії

Тема 11. Основні принципи дозвільної діяльності у сфері використання ядерної енергії. Здійснення дозвільної діяльності у сфері використання ядерної енергії.

Тема 12. Права та обов'язки суб'єктів діяльності у сфері використання ядерної енергії

Змістовий модуль 6. Нормативно-правове забезпечення інвестиційної діяльності в енергетиці

Тема 13. Законодавче закріплення інвестиційної діяльності. Права та обов'язки суб'єктів інвестиційної діяльності

Тема 14. Державне регулювання інвестиційної діяльності.

5. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль.

Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою, у тому числі: перший модуль – 50 балів, другий модуль – 50 балів.

Семестровий залік полягає в оцінці рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу на лекційних, практичних, семінарських або лабораторних заняттях і виконання індивідуальних завдань за стобальною та дворівневою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання.

Під час виставлення загальної оцінки за екзамен враховуються результати навчальної роботи здобувача впродовж семестру.

Критерії оцінювання екзамену:

оцінку «**відмінно**» (90-100 балів, А) заслуговує здобувач, який:

- всебічно, систематично і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;

- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;

- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;

- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;

- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;

- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «**добре**» (82-89 балів, В) – заслуговує здобувач, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;

- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;

- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку **«добре»** (74-81 бал, С) заслуговує здобувач, який:

- в загальному роботу виконав, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;

- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;

- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку **«задовільно»** (64-73 бали, D) – заслуговує здобувач, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;

- виконує завдання, але при рішенні допускає значну кількість помилок;

- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;

- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку **«задовільно»** (60-63 бали, E) – заслуговує здобувач, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка **«незадовільно»** (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінку **«незадовільно»** (35 балів, F) – виставляється студенту, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;

- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;

- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	
82-89	B	добре	

74-81	C		зараховано
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Рекомендована література

1. Нормативно-правова база енергетики. Навчальний посібник / [І.О. Сінчук, С.М. Бойко, О.Є. Мельник]; під редакцією доктора техн. наук, професора О.М. Сінчука. – Кривий Ріг, 2017. – 150 с.

2. Нормативно-правова база енерговикористання. Розрахунок теплотехнічних та енергетичних характеристик будівлі зі складанням її енергетичного паспорта : метод. вказ. до самост. роб. та викон. індив. завдань для студ. спец. 141 "Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка" / [уклад. : К. Г. Петрова, І. В. Савеленко] ; М-во освіти і науки України, Центральноукраїн. нац. техн. ун-т, каф. електротехн. систем та енергетичного менеджменту. - Кропивницький : ЦНТУ, 2017. – 36 с.

3. Петрова К.Г. Формування базового сценарію енергоспоживання для обґрунтування енергоефективних заходів / С.В. Серебренніков, К.Г. Петрова, І. В. Савеленко // International research and practice conference "Modern methods, innovations and experience of practical application in the field of technical sciences": Conference proceeding, December 27-28, 2017. Radom: Izdevnieciba "Baltija Publishing". – P. 81-85.

4. Зеркалов Д.В. Правова основа енергозбереження. Довідник. - К.: КНТ, 2017. – 400 с. (серія: «Енергозбереження в Україні»).

5. Огляд політики у рамках стратегії European Green Deal. Пакет законодавчих ініціатив «Fit for 55». - 2022 р.

6. Система державної підтримки генерації електроенергії з відновлюваних джерел енергії. Аналіз законодавчих пропозицій. ГО «Діксі Груп», 2018 р. 44с.

7. Система енергоефективності в Україні. Мінрегіон. 2018 р. 81 с.

8. Енергетичні реформи: моніторинговий звіт про просування України у виконанні угоди про асоціацію з ЄС у сфері енергетики та довкілля. 2018 р. 46 с.

9. Енергетична стратегія України на період до 2030 року. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/signal/kr06145a.doc>

10. Національний план дій з енергоефективності на період до 2030 року схвалений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 р. № 1803-р. – Режим доступу: <http://surl.li/kmciz>

11. Головна сторінка розділу "Законодавство України". – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>

12. Нормативно-правова база України. – Режим доступу: <http://surl.li/kyepi>

13. Міністерство енергетики України. – Режим доступу: <http://surl.li/kyepp>

14. Державна інспекція енергетичного нагляду України. – Режим доступу: <https://sies.gov.ua/>
15. Нормативно-правова база Держенергоефективності. – Режим доступу: <http://surl.li/kyedp>
16. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг. – Режим доступу: <https://www.nerc.gov.ua/>
17. Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України (Мінінфраструктури). – Режим доступу: <https://mtu.gov.ua/>
18. Енергопостачальна компанія ПрАТ «Кіровоградобленерго» [Електронний ресурс] / М-во палива та енергетики України. – Кропивницький: ПрАТ «Кіровоградобленерго», 2023. – Режим доступу: <http://kiroe.com.ua/> . – Назва з екрану.
19. Дистанційна освіта ЦНТУ [Електронний ресурс] / МОН України. – Кропивницький, 2023. – Режим доступу: <https://moodle.kntu.kr.ua/>
20. Центральноукраїнський національний технічний університет: кафедра «Електротехнічні системи та енергетичний менеджмент» [Електронний ресурс] / МОН України. – Кропивницький: Кафедра ЕТС та ЕМ, 2023. – Режим доступу: <http://etsem.kntu.kr.ua/>. – Назва з екрану.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри ЕТС та ЕМ, Протокол № 1 від «28» серпня 2023 року.